

FEJTÖRŐ.

Rovatvezető: Csizsár József.

Természetrizai kérdés:

Hogy hívják azt a dísznövényt, melynél a szíromlevelek száma annyi, mint a kehely metszései és a porzók száma rendszeren kétszer annyi, mint a szírmoké, esetleg annak többszöröse? Gyökerének kergét galandféreg ellen használják. Csészéje piros színű. (Rácz Sándor.)

Képrejtvény.

Megfejtési határidő 1899. július 19.

A 27. számban közölt fejtörő kérdések megfejtése: Számítási kérdés: A keverési arány: = 3 : 5. Képrejtvény: Fűtől a szél, az idő már őszre jár, szebb hazába megy vigadni a madár.

Helyesen fejtették meg: Miróczky Árpád, Szécskay Dezső, Strasser József, Géczy Géza, Niegreis János, Buzáth Jenő, Barta Lajos, Aczél (Adler) testv., Bagoly Sándor, Kenedich Ede, Horváth László, Steiner Izidor, Bárány Béla, Weisz Hugó, Lanfer Rezső és Ödön, Valentényi Gáspár, ifj. Paksy József, Laban Antal, Szabó Ferencz, Ditrői Puskás Jenő, Fejes István, Szabó László, Goldmann Arthur, Farmasy Antal, Pais Dezső, Szabó József, Tájber Oszkár, Eckhart Ferencz, Szabó Lajos, Vadas Zoltán, Worlicek Frigyes, ifj. Luft József, Borosnyay Oszkár, Roth Ottó, Grünfeld Ferencz, Sebők Dezső, Dragovits István, Jakabb Gyula, Antony Gyula, Csahihen Károly, Feuermann Miklós, Szeremley Császár Loránd, ifj. Barthonek Károly, Schwarz Gábor, Luspay Sándor és Emil, Joannovits György, Pika Gyula, Giczey Lajos, Buchwald Pál.

A kitűzött könyvjutalmat, Mignet: *Franklin élete* című művet Fejes István IV. o. tanuló nyerte meg.

SZERKESZTŐI TELEFON.

T. A. «A magány» című vers értekező modorban, köznapi nyelven megírt sovány próza. A «Zsúzlók» cz. bár a részletekben semmi újat nem mond, sőt itt-ott hibás is, az egésznek hangulatában mégis van valami. — K. S. Az ilyen sor is euphonia: «Jer, jer, te meg, meg nem vetheted?» — D. J. Bpest. Az az «Emlékezés» nagyon szép költemény, hogy ne, mikor azt maga írta ugyan, de véletlenül Szász Károly költötte, mint a pár megrontott sor között teljesen épen hagyott befejezés mutatja:

A fa, ha benövi kérével sebhelyét,
Bár alig látszik az, rongálja belsejét;
Kertész nem látja azt, — az Isten tudja csak:
Mért lombjai idő előtt elhullanak . . .

ifj. V. A. Baja. Mással megjelent dolgokat csak a leg-ritkább esetben közlünk. Irjon eredetét, s ha beválik, szívesen látjuk. — **Hű olvasó.** Névtelen küldemé-

nyekre nem válaszolunk. — **B. Gy.** Eger. Hirdetést — díjazás mellett — csak a kiadóhivatal vehet föl. — **Menza.** Miskolcz. Szeptember elején a M. A. elnökségéhez. Tan-díj elengedéért szeptember 15-ig lehet folyamodni. — **R. O.** Zavaros kérdéseire csak részben válaszolhatunk. Nem kérünk megbírást végett verseket, mert a nélkül is sok a dolgunk. — **J. Gy.** Temesvár. Azt a tudósítást már régen közölte lapunk. — **Cs. K.** Budapest. A kis elbeszélés gyöngé, nincs benne semmi cselekvény. — **W. M.** Rákospalota. A Ney-féle német nyelvtan magántanulásra igen alkalmas. — **K.** Dunapöntöle. Hogy kívánhatja, hogy nevét a rejtvénymegfejtők közé tegyék, mikor nem tudjuk elolvasni? — **B. Aladár.** Léva. Az elveszett számokat 10 krajczárjával megkaphatja a kiadóhivatalban. — **B. S.** Nagyvárad. Lapunk összes számai bármikor kaphatók. — **R. A.** Miskolcz. Versét csakugyan kinyomatjuk, de csak itt és azon reményben, hogy a megígért hosszabb költeményeit nem küldi be:

Nyári dal

hévsugarú foró nyár van,
Legjob most az uszodában,
fürdők is én egyre másra,
Szelem a vizet rakkásra,

ha kimenek a határba,
Szép időbe avagy sárba,
Szívem kelymáorba forog,
Midőn a nép izzeg-mozzog.

F. G. Resicza. Technikára csak érettségi bizonyítvány-nyal mehet. — **P. Gy.** Putnok. 1. Lapunk egyes szá-mának ára 10 kr. 2. A Röder Adolf-féle levélszerinti oktatás kézikönyve Wodianernél jelent meg. — **K. A.** Szepes-Ófalu. Mellékeljenek a levélhez tíz kr.-t portóra és bizonyára meg fogják kapni. — **B. L.** Tisza-Dob. A kéreztett adatokat megtalálja a Szilágyi-féle nagy történelemben. — **D. Gy.** Rozsnyó. 1. Sárosinak azt a művét nem igen lehet ma már kapni. 2. A magyar irodalommal rokon szakok a tanári vizsgán a német, latin, francia és a történelem. — **W. F.** Pozsony. Tudósítása oly rengeteg hosszú volt, hogy még feldol-gozva sem tudtuk közölni. — **B. P.** Újpest. Kérdése teljesen érthetetlen. — **S. T.** A kéreztett cikket nem az a tanár írta. — **Z. L.** Szerencs. Amnyit, a mennyit tud. — **Vértes** József. Szolnok. Irjon Oláh Gábornak, az bizonyára szívesen fogadja és el is viszi a Hortobágyra.

!!! Gyűjtők figyelmébe!!!

8149 «VILÁGPOSTA»
cím alatt érdekes tartalmú képeslevelezőlap és
levélbélyegújság jelent meg.

Előfizetési ára egész évre 2 frt, félévre 1 frt.
A lap kiadóhivatala Faludi Zsigmond előnyösen
ismert levélbélyegüzletében VII., Erzsébet-körut
28. szám alatt van.

Lapunk kiadóhivatalában kapható:

Arany János Toldijának fejtegetése.

Összeállította

Dr. RUPP KORNÉL, főgymn. tanár.

Ára 30 krajczár.

MAGYAR DIÁKSZÓTÁR

Irta

Dr. DOBOS KÁROLY.

Ára 50 kr.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott középiskolai ifjusági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Negyed évre --- 1 frt 20 kr. Fél évre --- 2 frt 40 kr. Egész évre --- 4 frt 80 kr. Megjelenik minden vasárnap.	SZERKESZTI Dr. RUPP KORNÉL Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.	FŐMUNKATÁRS: GAAL MÓZES.	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. szám. Kéziratokat nem adunk vissza.
--	--	------------------------------------	---

A VIZEK HALOTTJAI.

(*) Valóban megrendítő az a szerencsétlenség, melynek áldozatul egy derék és kiváló tanuló ifjú esett, s mélyen gyászos a csapás, mely ezzel egy apát sujtott.

Lapunk más helyén tudomást vehetnek olvasóink a fiatal hatodosztályos gimnazistának, Éhen Gyula szombathelyi tanuló társának gyászos pusztulásáról. Ez a derék, mindenkitől szeretett tanuló talán éppen derekasságának lett áldozata.

Saját tanárainak nyilatkozatából tudom, hogy kedves, szeretetreméltó, szorgalmas, jó szívű ifjú volt. Mint egyetlen gyermekét kiváló gondnal és feltékeny szeretettel nevelte édes atyja, a szombathelyi polgármester.

A tanulmányok mellett az ifjú egyaránt gondos testi nevelésben is részesült, s a testet edző sportban is elismerésre méltó haladást tett. Az úszásban, testgyakorlásban, kerékpározásban, vívásban s a czéllövésben is olyan jártasságra tett szert, a minőt a korabeli ifjak közül kevés tud felmutatni.

Mindez nagyban hozzájárult az önbizalom, önállóság és a személyes bátorság fejlesztéséhez is.

Igy történt, hogy a meglehetősen önállósággal rendelkező fiút senki sem féltette, akár kerékpározott, akár czélba lőtt, akár a szabadban fürdött.

S ez okozta vesztét. A Balaton ringó hullámaira bizta csónakát a két diák, maguk pedig a nagy hőségtől eltikkadva a hűvös habokban kerestek üdülést. Vigan, fiatalos gondatlansággal ugráltak ki a csónakból s kaczagva, gyors tempóban szeltek a hullámokat.

De a Balaton álnok talaja titkos csapdákkal van megrakva. Mint a polyp ezer karja himbálózik alul a zöldes hinár, gyökereivel oly végtelen mélységbe kapaszkodva, hogy hiába minden erő, minden ügyesség, a mi vagy a ki e szalak közé keverődik, az onnét meg nem szabadul.

Az életöröm és vidámság hangos, jókedvű kacajja ráfagyott a jóbarát ajkaira, mikor fürgén alábukó társát többé fölmerülni nem látta.

Ez a derék, a jó, a kedves tanuló tragédiája.

De nem csak ő a gondatlan fürdés egyetlen áldozata. Ebben az ideai szünidőben ez nem az első eset. A kis Éhen Gyula pusztulása előtt egy héttel két gimnazista a haraszti Duna-ág vizébe fulladt, Bácskában pedig ugyancsak nem régen egy polgári iskolai tanuló veszett el fürdés közben.

A fürdés évenként tíz-tizenöt áldozatot szed a tanuló-ifjuság köréből, mintha bizony az ifjuság köteles volna ezzel az adóval a vizek isteneinek.

Az adó, a pusztulás a gondatlanság adója. Hiába kérjük, intjük, figyelmeztetjük mi, s tiltják talán a szülők, hogy fiaik kerüljenek minden veszedelmet, a gondatlan és meggondolatlan fiatalság túlságos önbizalmától sarkallva ritkán hallgat a komoly szóra.

Szívesen jár a tilosban, játszik veszedelmes játékot az életével, s talán mert egyszer-másszor sikerül egy-egy bravuros sticklije, azt hiszi, hogy neki semmi veszedelem sem árt.

Pedig legyen arról meggyőződve, hogy mi és a hozzájuk tartozók nem akarjuk elvonnai tőlük az ifjuság ártatlan örömeit, de aggodalmas gondnal óvjuk mindentől, a mi veszedelmet hozhat reája, és nagyon fáj és sir a lelkünk, mikor az ilyen Éhen Gyulák borzalmas pusztulását látjuk.

AZ ORINOCÓN FÖLFELÉ.

Irta Verne Gyula. 30

Szóval a földolog az, hogy minél előbb elinduljanak.

Helloch elindult, hogy felköltse az alvókat s intézkedjék, hogy útra készülődjenek.

Ekkor találkozott Jeannel:

— Azok még mindig alusznak, Helloch úr — mondá neki a leány.

— Mindjárt felköltöm őket, hogy minél előbb tovább folytassuk az utat. Kegyed, Jean, oly korán ébredt fel?

— Nem láttak valami gyanusát az éjjel?

— Nem... a világért sem!... De azért jó lesz, ha sietünk az úttal. Kiszámítottam, hogy ha jól szedjük a lábunkat és nem tartunk hosszabb pihenőket, éjjel előtt már Santa-Juanában lehetünk.

— Ó Helloch úr, ha tudná, hogy mennyire szeretnék már Esperante atyával beszélni!...

— Hol van Gomo?

— Alszik a szegény fiú!

— Beszélnem kell vele. Valamit szeretnék tőle az útra vonatkozólag megkérdezni.

— Talán én is elvégezhetném, nem bizná reám?

Majd hozzá tévé:

— Nekem úgy tetszik, hogy Helloch úr ma reggel izgatottabb, mint máskor? Történt talán valami?

— Nem... higgye el, Jeanne kisasszony, nem történt éppenséggel semmi.

Helloch felköltötte Gomot, s kérdezte tőle, hogy látott-e már térképet?

Gomo a hittérítőktől megtanult olvasni és írni, nem tartozott tehát a vad és műveletlen indiánusok közé.

— Ismerem a térképet, uram — felelé Gomo — Santa-Juanában mutattak nekem gyakran.

— Nos hát nézz erre a térképre — mondá Helloch, s egy köre fektette. Látod ezt a kanyargó fekete vonalat itt ni? Ez az Orinoco folyam. Ismered úgy-e?

— Nemcsak ismerem, hanem szeretem is!

— Derék fiú vagy, Gomo, szereted a hazád folyamát!... Ez a fekete itt egy hatalmas hegy, ebből buzognak ki a források, itt erednek a folyók.

— A Sierra Parima az, Helloch úr, ismerem jól azt is... jártam elégszer ott az apámmal.

— Helyes. Ez itt a Lesseps-fok.

— Igen igen, jól emlékszem reá.

— Miért mutatja mindezt Gomonak, Helloch úr — kérdé Jean, a ki figyelmesen hallgatott minden szóra.

— Szeretném biztosan tudni, hogy milyen irányú a Torrida folyása, Gomo esetleg útbaigazítónk lehet. Szükségem van reá.

Jean kémlő pillantást vetett Hellochra, a ki hirtelen elfordult tőle, s újra Gomoval állott szóba:

— Nos hát, fiam, látod ezt a pontot, itt áll a két falca, ez mellette az erdő, a hol apádnak a konyhója állott... ez itt a Torrida torkolata...

— Ez a?... Igen-igen, most már látom.

— Vigyázz jól reám, Gomo, én most az ujjammal meghúzó a vonalat a Torrida mentén Santa-Juanáig, ha valahol el találnám véteni, rögtön igazíts ki.

Midőn addig a pontig ért, a hol Santa-Juanát sejtette, megállott, s egy keresztet rajzolt a térképre:

— Itt kell a telepnek lennie...

— Éppen ott van... ott ám — viszonzá Gomo.

— Hát a Torrida forrása nincs feljebb?

— Nincs, az is ott van, a hol a térkép mutatja.

— E szerint Santa-Juana a Torridának balpartján fekszik?

— A balpartján.

— A patakon tehát valahol át kell mennünk, hogy Santa-Juanába juthassunk?

— Át bizony, de az nem lesz nehéz dolog.

— Hogy-hogy?

— Innen feljebb van egy jó gázló, úgy hívják, hogy Frascaes-gázló.

— Tudod, hol van?

— Tudom; mire a nap delelőre jut, mi már a gázlóhoz érkezünk.

Helloch a világról sem árulta el, hogy minő komoly aggodalom szállotta meg annak a hallatára, hogy a Frascaes-gázlón kényelmesen át lehet menni a tulsó partra. Ha ők átmehetnek, viszont Jorresék is átjöhetnek.

— Azt hiszed, hogy még délelőtt odaérhetünk? — kérdé végezetül Gomótól.

— Ha korán indulunk el, okvetlenül odaérünk.

A helytől, hol éjjelre tanyát fogtak, mintegy tíz-tizenkét kilométernyire lehetett a gázló, Gomonak tehát igaza lehet. Nem maradt egyéb hátra, mint az, hogy haladéktalanul elinduljanak.

Martial tamaskodott abban, hogy tizenkét óra alatt Santa-Juanába érkezzenek.

— Ha nem sokat állingálunk, bizonyosan megteszszük az utat Santa-Juanáig tizenkét óra alatt.

Az idő borus volt. Viharral fenyegető felhők húzódtak el a fejük felett lassan és lomhán.

A Sierra Parima csúcsát sűrű köd takarta el szemük elől.

Helloch aggódva nézett a felhős égre, attól félt, hátha hirtelen záporos szakad a nyakukba, s kényszeríti őket, hogy valahol vesztegeljenek.

A déli Savonnákon az ilyesmi nem tartozik a ritkaságok közé. Akkor természetesen szó sem lehet arról, hogy még aznap Santa-Juanába érkezzenek.

A kis karaván megint a Torrida partján haladt felfelé. Valdez és Helloch voltak a kalauzok. Mindenki igyekezett, hogy a két vezetőnek a nyomában maradjon. Ködös lévén a levegő, a hőség is tetemesen mérsékelt vala.

Helloch gyakortébb szólott hátra Jeanhoz:

— Remélem, kedves Jean, nem megyünk túlságosan gyorsan? Győzi így?

— Nem fáradtam el, Helloch úr, sem én sem Gomo nem fáradtunk el.

— Nem bizony — jegyzé meg Gomo, — ha éppen kellene, még ma este Santa-Juanában lennék.

Gomo szavai gondolkodóba ejtették Hellochot. Azon tűnődött: vajjon nem volna-e jó Gomót előre küldeni,

hogy Esperante atyának tudtára adja, hogy egy utazó-társaság Santa-Juanába igyekszik. Bizonyára vagy ő maga sietne az érkezők elé, vagy másokat küldene...

Közölte ez a tervet Valdezzel. Valdeznek eleinte nagyon tetszett, de aztán rázta a fejét:

— Nem volna tanácsos, hogy ezt a fiút elküldjük. Mi bizony mind tájékozatlanok vagyunk ezen a vidéken, ő az egyedüli, a ki el tud igazodni, s minket vezetni.

Helloch belátta, hogy Gomora föltétlenül szükségük van, főleg akkor, mikor a Frascaes-gázlóhoz érkeznek.

Egyébiránt ki tudhatta azt előre, hogy Jorres és gazczimborái nem előbb támadják-e meg őket? Hátha a quivasok már át is keltek a gázlón s ott leskelődnek rájuk?

No de kilenc óra tájban Valdez azzal a hírrel tért vissza a kémszemléről, hogy nincs semmi baj.

Ekkor Helloch megkérdezte Gomótól:

— Milyen messze lehet ide a Frascaes-gázló?

— Két óra járásnyira lehet — felelé a fiú, mert kilométerekben kiszámítani nem tudta.

— Akkor pihenjünk egy kicsit és falatozzunk — mondá Helloch. De egy negyed óránál több időt nem szánhatunk reá.

Jean figyelmét egy pillanatra sem kerülte ki az a kínzó nyugtalanság, mely Hellochot gyötörte. Arról azonban sejtelve sem volt, hogy mi lehet e nyugtalanságnak az oka. Azt tudta, hogy Jorres, a spanyol, megszökött, azt is hallotta, hogy valami Alfonz nevű rablóvezér garázdálkodik a quivasok bandájával, de hogy mindez minő összefüggésben lehet a Helloch izgatottságával, azt nem tudta. Már-már ajkán lebegett a kérdés:

— Mi bántja önt Helloch úr?...

De még sem szólott. Sokkal jobban tisztelte a derék ifjút, hogy sem ilyen kérdésrel mintegy kétségbe akarta volna vonni a bátorságát.

A tizenöt perczig tartó pihenő csakhamar véget ért, s a kis karaván tovább folytatta útját.

A Torrida tulsó partján pusztán volt a vidék. Itt-ott néhány fa, a többi rész sik mező volt, melyen búján tenyészett a fű.

Helloch és Valdez minduntalan kémltek a vidéket, jobbra is balra is vigyáztak.

Sehol semmi gyanus jelenség nem mutatkozott.

Egy óra tájban odasietett Gomo Hellochhoz, s a kanyargó pataknak egyik részére mutatva, így szólt:

— Ott van!

— Ott? — kérdé

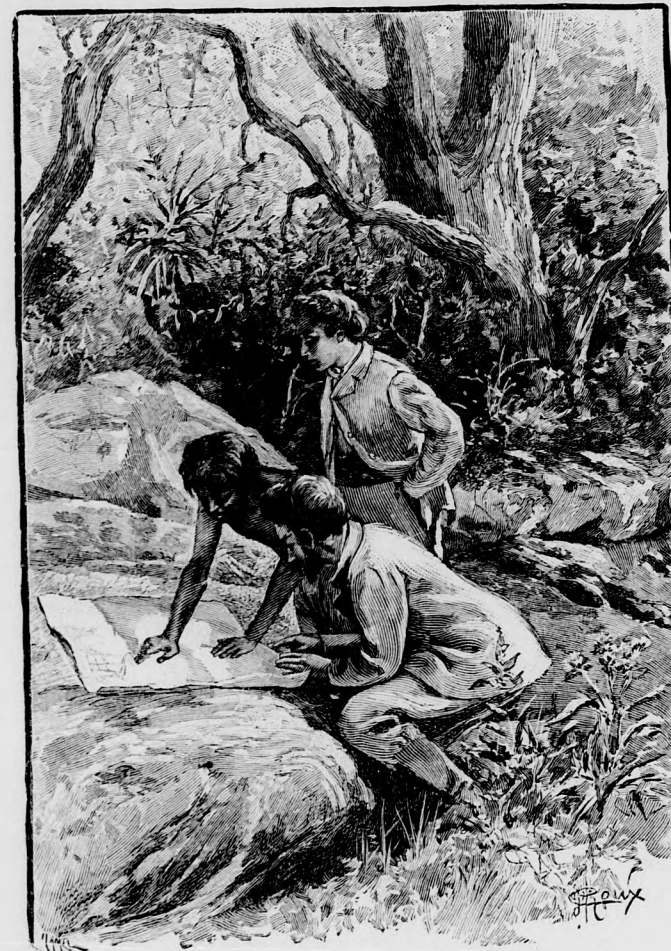
Helloch, s intett a karavánnak, hogy álljanak meg.

Ő maga előre ment a Torrida partján, hogy megvizsgálja a patak ágát. Csakugyan, a patak medréből nagy kövek fehérlettek ki, a melyeken át lehetett kelni, még pedig száraz lábbal.

Valdez ajánkozott, hogy ő kipróbálja előbb a gázlót s a tulsó parton is egy kissé körülnéz.

Helloch köszönettel elfogadta, s intett titkon, hogy jól végezze a dolgát.

Helloch és társai egy csoportba verődve álltak a parton. Paterne nagyon el volt fáradva, azért hát leült.

— NOS, HÁT NÉZZ ERRE A TÉRKÉPRE!

Helloch, s intett a karavánnak, hogy álljanak meg.

Ő maga előre ment a Torrida partján, hogy megvizsgálja a patak ágát. Csakugyan, a patak medréből nagy kövek fehérlettek ki, a melyeken át lehetett kelni, még pedig száraz lábbal.

Valdez ajánkozott, hogy ő kipróbálja előbb a gázlót s a tulsó parton is egy kissé körülnéz.

Helloch köszönettel elfogadta, s intett titkon, hogy jól végezze a dolgát.

Helloch és társai egy csoportba verődve álltak a parton. Paterne nagyon el volt fáradva, azért hát leült.

— Miért nem megyünk át a Torridán? — kérde Gomo.

— Miért ment előre Valdez? — tódítá a kérdést Jean.

Helloch nem válaszolt. Nehány lépésnyire előre haladt, hogy a tulsó partot jobban szemmel tarthassa.

Öt percet múlt el, ... ugyanannyi órával ért fel.

Jean odament Hellochhoz, s kérdezte tőle.

— Miért nem jön vissza Valdez? — merően a szemébe nézett, mintha a lelkéből akarta volna az őszinte feleletet kiolvasni.

— Rögtön visszajön — felelé kurtán Helloch.

Megint eltelt öt perc, ... aztán újra öt ... Egy árva szót sem szólott senki.

Valdez kétszer is megtehetné volna az utat oda és vissza ... még sem akart mutatkozni.

A türelmetlenség fokról-fokra nőtt. Hellochnak sikerült még öt percig türtőztetni társait.

Tovább már nem akartak várni.

— Előre hát, előre! — kiáltá Helloch s elindult a gázló felé.

A mint Gomo, a ki a gázlót jól ismerte, az első kőre tette a lábát, rémitő, vad ordítás keletkezett a tulsó parton. Mintegy száz quivas rohant a gázlónak, kezében fegyverét rázva.

Mindnyájan visszariadtak. Helloch elővette fegyverét, de mit használt volna egy-két golyó száz ember ellenében.

Valdez is előbukkant. Indiánusok vették körül lármázva és fenyegetve.

Helloch megszólította:

— Valdez! (Folyt. köv.)

KENYÉR ÉS BECSÜLET.

Regény az ifjúság számára. 13

Irtá Gaal Mózes. Illusztrálta Neogrády Antal.

— Mit akar maga?

— Solyom János orvosnövédek keresem! — mondá izgatottan, s azzal befelé indult.

— Furesa vizit most — dörmögé a házmesterné, s azzal nyújtotta a markát a kapupéz után.

— Majd ha kijövök — felelé az ismeretlen úr. Sürgős a dolgom.

A sötétben lebotorkált a lépcsőn, bekopogtatott a holtra ijedt Szivákné ajtaján, s egy perczet utóbb Solyom Jancsi a meggyújtott lámpás fényénél Szentiványi Gyuszi halvány — nagyon is halvány arcját pillantotta meg.

— Mi a baj, Gyula? ...

Szentiványi leült az ágy szélére, s megragadta Jancsinak a kezét.

— Nagy baj van, barátom ... Nem jöttem volna ilyen órában hozzád ...

— Te fázol ... Várj, felöltözöm, s tüzet gyújtok. Hamar kimelegszik a szoba. Addig vesd le a kabátodat.

— Hagyd el, nem fázom! ... Tudd meg, hogy

végem van! Ha holnap este nyolcz óráig nem lesz kétszázötven forintom — megölöm magam.

— Te újra kártyáztál, Gyula!

— Kifosztottak a gazemberek. Tudom jól, hogy hamisan játszottak, de nem tudtam rajta kapni.

Hetvenöt forinttal ültem le az asztalhoz. A mama küldötte, hogy fizessem ki a szabómat. Apám nem is tud róla, mert ő már egyszer elküldötte ... Mit csináljak? Honnan teremtsék elő kétszázötven forintot? Ma egész nap szaladtam egyik uzsorástól a másikhoz, de nem ismernek, nem mertek adni.

— Jól tették, hogy nem adtak — felelé komoly, nyugodt hangon Solyom.

— Arra gondoltam — esküszöm, hogy utolsó gondolatom volt csak, hogy téged megkérlek, ... hogy — — sürgönyözz apámnak, ... azt sürgönyözd, hogy halálos beteg vagyok, hogy —

— Ne fáradj tovább a hazugságok találgatásával. Nem fogok semmit sürgönyözni apádnak.

— Akkor a halál —

— Ide hallgass, Gyula, mondok én neked valamit. Én nem voltam és nem leszek soha gavallér, de becsületes ember voltam mindig és leszek mindig. Én a te helyzetemben ezt tenném: írnék annak az embernek egy levelet, őszintét és becsületeset. Megírnám, hogy a kártya-adósságot egyszerre megfizetni nem tudom, de aprónként becsülettel visszafizetem.

— Igaz ... igaz! ... Ezt írom.

— Még pedig most mindjárt. Ott a tinta, adok neked papírost.

— Légy szíves diktáld nekem, Jancsi, ha te diktáld, még a halálos ítéletemet is leirom.

Solyom János diktálta a levelet. Komoly, okos levél volt az. Nem gyermekifjú esküdjése, hanem férfiúnak a szava. Szentiványinak reszketett a keze, a míg irta, de leírta végig, egy szót sem változtatott meg.

— El fogom küldeni holnap reggel.

— Várj csak, még nincs vége a tanácsomnak.

— Beszélj!

— Érzem magadban annyi erőt, hogy férfias fogadást tégy, olyan fogadást, melynek ura is leszel?

— Nem értelek ...

— Pedig világosan beszéltem. Fogadást kell tenned, hogy tiz esztendeig nem veszel kártyát a kezvedbe.

— Tiz esztendeig? ... Sok idő ...

— Ha tünődöl rajta, akkor ne fogadd meg, akkor maradj a mellett a levél mellett, s igyekezzél az adósságot megfizetni. Egyéb tanácsot nem adhatok.

Szentiványi lehajtotta a fejét és gondolkozott. Nem mert barátjának az arcára nézni, s mégis valami titkos hatalom vonzotta őt. Solyom neki a kollégiumban is mindig jó szelleme volt. Ez a kis pincze-szoba templommá változott e pillanatban Szentiványi szemében, szeretett volna méltóvá lenni barátjához ...

— Jól van, — mondá hosszú idő múlva —

XIX. FEJEZET.

Józsi pénzt kér bátyjától.

Május 8-ikán Enyedről levél érkezett a Solyom János nevére.

Ez a levél a következőképen szolt:

«Kedves János bátyám! Bocsásson meg, hogy olyan régóta nem irtam, de rendkívül sok volt a tanulni valóm. A mathezissel nehezen tudok megbarátkozni, a professor nem igen néz reám jó szemmel. Csak a jobb módú fiúkat szereti, s a mint János bátyám tudja, Kornóczról ritkán jön pénz.

Édes apám az utolsó levélben azt irta Pistának, hogy tőle ne kérjünk semmit, mert ha van, ügyis küld, ha nincs, akkor harapófógóval sem lehet belőle kivenni. Pedig nekem már csakugyan a legszükségesebbre is alig telik. Mindig szegyenkezniem kell a társaim előtt, a kiknek néhány forint zsebpénzünk van.

Az ember mégis hatodik gimnazista, a kollégium törvényei is megengednek egyet-mást, de ha nem lehet, bizony keserves. Édes anyám azt irta, hogy János bátyámnak Pesten igen jól megy a dolga, gondoltam, hogy talán sziveskednék öt-hat forintot küldeni. Most majálisra készülünk, a cipőm nagyon foltos, abban nem táncolhatok, pedig a múlt évben járatott édes apám táncórára, aztán mi nagyobb diákok szoktuk rendezni. János bátyámnak öt forint nem nagy pénz, én pedig örök hálával emlékezném meg érte. Szerető öcsese Jóska».

A bátya, kinek öt forint nem sok pénz, letette a levelet az asztalra és a kis szobácskában fel és alá sétált.

Sok minden megforgott az agyában. Vissza-

megfogadom, hogy tiz esztendeig nem veszek kártyát a kezembe! — és reá nézett Solyom Jánosnak a nyilt, becsületes arczába.

— Kezet reá!

A két ifjú kezét szorított egymással.

— Most következik a legnehezebb munka. Holnap ird meg az édes apádnak, hogy mi történt, ird meg szóról-szóra, mintha bünvallomást tennél.

— Nem lehet! ... Nem lehet!

— Nos hát akkor hatalmazz fel engem arra, hogy megírjam helyetted!

— Jancsi, te ezt megtennéd? ...

— kiáltott fel reszkető, érzelemtől elfojtott hangon Szentiványi.

— Szívesen megteszem, mert tudom, hogy ez a könnyelműség, de nem gonoszságálgattal ütött seb gyógyításának, mert tudom, hogy belőled az a gyalázatos kártya, ha utálattal nem fordulsz el tőle, szerencsétlen, nyomorult embert csinál; mert azt is tudom, hogy derék, jó szíved van, kiváló eszed van, s a kártya megöli minden jóra való szándékodat. Gyula, Gyula, nem akarlak én lelkéztetni téged, de nagyon szeretlek, s azóta, hogy nyomorúságomban segíteni akartál rajtam, mindig adósnak éreztem magamat a jószágodért ...

Fogadd el tőlem, a miket baráti szíveddel mondtam, s én hiszem, hogy egyszer vissza fogsz emlékezni a koldus Solyom Jancsi barátságára.

Szentiványi szeméből patakzottak a könnyek.

— Én írom meg apámnak a levelet ... most ... rögtön! ...

Reggel öt óraker távozott Szentiványi a kis pincze-szobából.

Arca nyugodt, lelkiismerete még nyugodtabb volt.

SÓLYOM JÁNOS DIKTÁLTA A LEVELET.

— Én írom meg apámnak a levelet ... most ... rögtön! ...

Reggel öt óraker távozott Szentiványi a kis pincze-szobából.

Arca nyugodt, lelkiismerete még nyugodtabb volt.

Sok minden megforgott az agyában. Vissza-

emlékezett öcsésére, mikor még kicsiny gyermek volt, hogy irigyelte, ha öcsésének új ruhát vásároltak, vagy a szalma-kalapján vörös pántlika volt. Aztán a kollégiumban, mikor ruháját szégyelte, mert kissé kopott volt, vagy a nadrágja alja kirojtosodott . . . Lám, lám, ezen a csapáson halad most is. Lesz belőle majdan kényes úrfi, a ki — ha Pestre kerül, el fogja tagadni, hogy az apja szegény körorvos, hogy ő gyermekkorában egész nyáron mezitláb szaladgált a kornócezi országu-ton, hogy a kollégium irgalom-czipóján nevedkedett fel . . . Ő sok mindenről meg fog majd feledkezni és szomorúságot okoz az édes apjának, az édes anyjának . . .

Sólyom János tudta jól, hogy az öcsésének nem olyan foltos a czipője, hogy abban a majálison ne tánczolhatna. Jóska az iskolába sem menne el nagyon foltos czipőben, hanem egy kicsit urizálni szeretne a társai között, erre sóvárog olyan nagyon.

— Úgy . . . úgy öcsém, te nagyobb urat akarsz mutatni, mint a minő vagy, s ez elég nagy baj neked.

Gondolta magában, hogy nem küld pénzt, hanem ír a helyett komoly intó levelet.

Badarság!

A diák az olyan levelet, mely pénz helyett böles tanácsokat tartalmaz, nem tudja meghatottsággal, csak boszúsággal elolvasni.

Emlékezik Sólyom János, hogy volt a kollégiumban egy diák, a ki háromszor kért pénzt az apjától, s mert nem kapott, negyedszer valóságos fenyegető levelet irt haza (ő, hogy a papirnak, melyre irt, nem volt csodahatalma, hogy arcul ütötte volna!), s komoly, keserű szemrehányást tett az apjának, mert hogy apai kötelességéről megfelelkeztek.

— Háttha az én kényes öcsém-től is kitelik ilyesmi? — tünődék a becsületes ifjú. Szegény öreg, hogy sajnállak én téged, hogy megérdemelnéd a nyugodtabb életet! . . .

Erre aztán ellágyult. Küldött öt forintot az öcsésének, de a levélben csak ennyit:

— «Öcsém, Jóska, a te foltos czipődet jó lenne, ha posta fordultával nekem elküldenéd, én talán még elhasználnám, mert lásd a pénzt, a mivel magamnak vehetnék czipőt, elküldöm neked».

Sólyom János nagyon jámbor ifjú volt, ha azt gondolta, hogy ezzel a néhány sossal hosszú időre lerázza nyakáról pénzkérő öcsését.

Három hét sem telt el, újabb levél jött Enyedről, nem is egy, hanem kettő. Most már a kisebbik öcsése is irt. Azt mondja, hogy nem érti, miért szereti a János bátyja jobban Jóskát, mint őt. Jóska eldicsekedett a kollégiumban, hogy Pestről, a doktor bátyjától minden hónapban tíz forintot kap. E miatt volt is köztük egy kis hajbakapás. Szóval Jóska is meg Pista is kérnek egyenkint öt-öt forintot. Ne haragudjék János, hogy tőle kérnek, de hát kihez fordulnának nagyobb bizalommal és szeretettel.

Ekkor aztán Sólyom János elővett két borité-

kot, az egyikre reá irta az egyik, másakra a másik öcsésének a címét és az Enyedről kapott leveleket felcserélve tette a boritékba. Úgy gondolkodott, hogy a két testvér úgy sem mutatta meg egymásnak a János bátyjához irt levelet, már pedig illő, hogy tisztában legyenek kölcsönösen a helyzettel.

— Egy kicsit össze fognak verekedni a fiúk, — gondola magában — de az nem baj, attól legalább az izmuk gyakorlódik.

A két diák nem is sejtette, hogy «fösvény» bátyjuk, a ki még nyomorult öt forintot is sajnál tőlük, épen azon a napon kapott egy hirlap kiadóhivatalában czimzalag-író hivatalt, mely 50 — mondd ötven krajczárt jövedelmezett neki naponta, s ezért nyolczszáz czimet kellett lekörmölgetni — még pedig olvashatóan.

A czim-írás mestersége nem tartozik a legkellemesebb foglalkozások közé, s az orvosnövendékek közül abban az időben nem is akadt egy sem Sólyom Jánoson kívül, a ki reá adta volna a fejét.

Ő azonban úgy gondolkodott, hogy a földrajzi ismereteinek kibővítése céljából, még ez a foglalkozás is hasznos, mert rövid idő múlva egészen pontosan meg tudta mondani, hogy melyik vármegyében fekszik Sárbogárd, s Pusztá-Szent Lászlónak meg Bodoknak mi az utolsó póstája.

Azon kívül a tizenöt forint minden hónapban pontosan kijárt s a mindennapi kenyér megvolt.

Épen az első tizenöt forinttal ment haza, midőn Szentiványi Ödön alispán úrtól kapott egy szép levelet, melyben az apa megköszönte azt a barátságot, melyet fia iránt a legvalóságosabb időben tanusított.

Ez a levél is megért Sólyom Jánosnak legalább tizenöt forintot — s így abban a hónapban harmincz forint becsületet keresete volt. A bankár nem tud százezer forint nyereségnek úgy örvendeni, mint ő örvendett ennek a levélnek.

XX. FEJEZET.

Szivákné csaláftanasága.

Ki is hitte volna, hogy Szivákné olyan ravasz tud lenni? Még a házmesternének sem árulta el, hogy van neki egy bátyja, a ki valahol Dunántúl esperes-plébános, szörnyen fukar ember, de a mint mondják, van is félre rakott pénze elég.

Elég az hozzá, hogy június 7-ikén reggel fél kilenczkor az árvaszéki szolga egy irást hozott Sziváknénak, melyből azt olvasta ki, hogy nyolcz nap alatt okvetlenül jelenjék meg mindennemű okmánynyal felfegyverkezve, melyek bizonyítják, hogy ő Nógrádmegyének Balassa-Gyarmath nevű városából való, leánynevén Vargha Erzsébet s édes testvére a Nagy-Atádon elhalálozott Vargha Péter esperes-plébános úrnak.

Szivákné előkereste a szekrény fiókjából az avatag, sárga irásokat, melyeket még az esküvője alkalmából szerzett be, s harmadnap nyolcz óra-kor már ott volt a hivatal-szobában.

A kövér úr, a ki töviről-hegyire kifaggatta a derék asszonyságot, átvizsgálta a régi irásokat, s bozontos szemöldöke alól mérges pillantásokat villantott reá, végre megelégette a szigorú vallást, s így szólott hozzá barátságosan:

— Maga tizezer forintot örökölt . . .

— Jézus Mária! — sikoltott fel örömeiben és meglepetésében Szivákné. — Es esedezem alázat-tal, az mind az enyém lesz? . . .

— Az utolsó krajczárig!

— Most mind-járt?

— Miga kezébe kapja, beletelik legalább három hónap. Most csak menjen haza szépen és legyen türelemmel, míg újra megidézzük.

— Kérem szépen, nagyságos úr, igazán mondom, nem számítottam erre a nagy szerencsére.

— No, no, hiszen az sem lett volna országos nagy szerencsétlenség.

Szivákné egész úton, míg hazakért, azon gondolkodott, hogy megmondja-e a házbelleknek, hogy minő képtelen nagy szerencsére érte őt, vagy ne? . . . Szóljon-e a doktor úrnak? . . . Nagy gondok voltak ezek, hát még a többi, a mi nyomukban jött. Mit fog ő majd szeptemberben csinálni, ha azt a rengeteg sok pénzt megkapja? . . . Az is

megfordult az elméjében, hogy elköltözik Pestről Balassa-Gyarmatra, ott vesz egy kis házat és esendesen eldegél. Minden héten misét mondat a Péter lelkeüdvösségeért, a ki megemlékezett róla is, pedig már harmincz éve nem látta.

A jözsefvárosi templomnál elhaladva nem állhatta meg, hogy be ne térjen, s halát ne adjon a jó Istennek.

A mint ott esendesen imádkozott az egyik jobb-oldali kis oltár lépesőjén térdelve, valahogy úgy tetszett neki, mintha az egyik szentnek az

arcza csodálatos módon hasonlított volna a doktor úr arczához.

Szivákné gyönyörködve nézte, s újra elfogták a hivságos földi gondolatok. Az ő kedves, jó doktor uratól csak nem fog elválni, nem fogja őt itt hagyni ebben az idegen városban, hol senki sem ismeri, senki sem becsüli úgy, mint ő . . .

A mint így üzte-füzte a gondolatait, mind világosabb képét látta maga előtt a jövőnek. Csak azért is meg fogja mutatni, hogy igazán szereti a

doktor urat, csak azért is itt marad Pesten és várni fogja Sólyom urat kvartélyra . . . De a tizezer forintról nem szól sem neki, sem másnak. Így lesz jó . . . Úgy lesz jó! . . .

Másnap «véletlenül» azt kérdezte a doktor úrtól, hogy meg van-e elégedve akis szobáskával. Nem volna-e jó a nyáron kipingáltatni, akkor talán jobban tetszenék neki?

— Hagyja néni úgy, a mint van — felelé Sólyom úr. A fehér fal nagyon kedves nekem. Mindig eszembe juttatja, hogy odahaza is ilyen a szobánk.

— De nagyobb, úgy-e, doktor úr?

— Vagyunk is hozzá elegen. Ha annyi részre osztanók, a hányan vagyunk, egynek félekkora hely sem jutna belőle.

Ismét három nap múlva Szi-

vákné erősen viaskodott a doktor úrral, hogy egy virágos szövetű csinos pamlagot kellene beszorítani valahogy a szobába.

— Talán a láda helyére elférne? . . . Igazán jól állana ott?

— Mi jutott magának az eszébe, néni? Csak nem akar parádés szobát csinálni nekem három forint havi bérért?

Egy idő óta Szivákné minduntalan «csirkét kapott» hazulról, s esténként rántott csirkével kedveskedett a doktor úrnak. (Folyt. köv.)

KEDVES JÁNOS BÁTÝÁM!

A nagymama nevenapja.

Képünkhöz.

Napok óta nagy izgatottságban van már a kis Margit, Aranka, Klárka meg Erzsike, még csak a babákat is elhanyagolják, pedig valami gyönyörű szép nagy babák azok, mind a legújabb divat szerint öltöztetve. Sőt megtörtént az a hallatlan eset, hogy egy este a Miczikének, a kis kedvencz cziczanak is elfelejtettek tejet adni.

De nem is csoda, nevezetes nap közeledik: a nagymama nevenapja! Erre pedig annyi sok mindenféle előkészület kell: szép fehér ruhába felöltözni, a haját a szokottnál is gondosabban megfésülni, azután virágbokrétát kötni, de a mi fő, köszöntő verset tanulni és a mi legeslegfőbb: azt hiba nélkül el is mondani!

S ez utóbbi dolog az, a mi a kicsinyeket lázas izgalomban tartja: jaj, nem fognak-e majd elakadni, nem fognak-e bele-sülni!

Végre csakugyan elérkezik a nevezetes nap. A kis lányok nyugtalanul alusznak s már kora reggel talpon van valamennyi. Felöltöznek szépen, még egyszer felmondják köszöntő verseiket a nevelőnek s a mint észreveszik, hogy a nagymama a reggelihez akar ülni, felveszik virágbokrétaikat, nagy szívszorogások közt kinyitják az ebédlő ajtót s maguk sem tudják hogy: egyszer csak ott állanak a nagymama előtt s a kis Margit, a legbátrabb, gyorsan el is kezdi:

«Kedves jó nagmamánk,
Áldott névnapodra ...
Áldott

Itt fülig pirúl a kis Margit s végkép elakad. Még egyszer hozzá fog ugyan hogy:

Áldott ... áldott ... de bizony sehogy sem megy tovább, míg aztán a nagymama ölébe vonja

A NAGYMAMA NEVENAPJA.

el, hanem bizonyosan oda benn van a szívben.

Erre a többi három kis hölgy is felbátorodik, hamarjában el-tűnik minden félelmük, mintha újjá születtek volna. Hiba nélkül elmondják a köszöntőket s lerakják virágaikat a nagymama ölébe.

A kis makaeszkodó Pista, a kit nem sikerült a köszöntésre rávenni, a kávé ibrikék mellé bujva lesi a dolgot s látván, hogy milyen könnyen megy, most már maga is bánja, hogy ő is virágot nem adott a nagymamának.

Az örömből kijut a nagyapónak is, a ki egyenként ölébe szedi s megcsókolgatja a kis köszöntőket, a nevelő pedig a nyitott ajtó mögött állva örvend, hogy kis tanítványainak, legalább nagyrészben, mégis csak sikerült a nehéz feladat.

Ezután a nagymama mind egyenként előszedi, megnézegeti, megszagolgatja, megdicséri a szép virágbokrétaikat. S a mint újra leteszi, harmatcseppek csillognak a virágokon: a boldog nagymama örömkönnyei.

A legelső jelenség.

Irtá: Legouvé Ernő. 2

— Nos, tanuld meg tehát, hogy az irigység: bänkódás a mások boldogsága miatt. Értetted?

— Nem értettem.

— Azonnal meg fogod érteni? Néhány nappal ezelőtt az ifju Verdiere halványan, mogorván, durczás arczezal lépett szülőinek szobájába és kalapját méreggel az asztalra vágta. Valjon mi lelta a fiut? A Champs-Élysées-n sétálva, egyik barátjával találkozott, a ki egy esinos lovon ült és egy kocsii ajtaja mellett beszélgetve lovagolt. Természetesnek találnám és egyáltalában nem

a kis szónokot, megöleli, összecsokolgatja s megköszöni a jókivánságot, mely nem hangzott ugyan

itélném el érte, ha ez a találkozás azt a vágyat költötte volna fel benne, hogy neki is hasonló lova legyen és hasonló multságban részesüljön. De durcás arca, mogorva kinézése, kalapja ledobása több a vágynál, már hiba, irigység, mások élvezésének kívánása. Kezded érteni?

— Azt hiszem, hogy igen . . . felelt a gyermek zavartan.

— Tehát nem tagadod, hogy ma reggel, a midőn sirtál . . .

— Oh nem azért sirtam! — felelt gyorsan a gyermek. Madelaine rikatott meg, mert . . .

— Úgy van, igaz, én is osztom meggyőződésedet! Madelaine esalta a könyeket szemeidbe! Megjegyzése nélkül arczod egy kissé elhalványodott, ajkad egy kissé remegett volna; minden jelentkezés nélkül bensődben folyt volna le az egész; ámde az a halványság nem utal-e egy benső érzelemre, mely kezdődő csirája az irigységnek? Madelaine csak azért indított sirásra, mert ujjaival benső sebedet érintette. Egy egyszerű hasonlat, alkalmazva jelen esetedre, jobban meg fog győzni, mint a leghatalmasabb okoskodás. Figyelj rám.

— Figyelek, — mondá.

— Ha megvágod magadat, fájdalmat érezel; de egy kevés idő múlva, ha a vér nem folyik többé és a vágás hegedni és száradni kezd, a fájdalom megszűnik; míg ellenben, ha valamelyik unokaöcséd vagy egy darázs megcsip, több napon át érzed a fájdalmat; bár behegedt is a kis seb, folyvást tűzben ég, mert belől a seb alatt mérges anyag gyűlt össze. No ládd, ez a különbség az egyszerű sajnálat és az irigység által okozott bánat között. Az egyszerű sajnálat, a nélkülözött élvezet sajnálata olyan mint a vágás testünkön; egy kissé és egy kevés ideig fáj, sirunk is miatta, de hamar vigasztalódunk. De az a seb, a mit az irigység ejt, mérges seb. Nagy és sokáig tartó fájdalmat okoz, még ha gyógyul is kívülről, mert mérges anyag van alatta!

Nem folytattam tovább, vártam szavaim hatását. A gyermek szíve összeszorult, fejét mellére csüngeszté és egy-két könyesepp gördült végig arczán. Ezt látva, hozzámmentem, megcsókoltam és így szóltam:

— Ha fájdalmat okoztam neked eddig gyermekem, most jer és vigasztalódjál meg szavaimra. — A gyermek felemelte fejét. — Ha megátalkodott irigy volnál, betegségedet nem tudnám gyógyítani és dorgáló szavaim gyógyíthatatlan, rettenetes bűnödről eredmény nélkül

pattognának vissza. De hála a jó Istennek, sok fokozat van a rosszban. A legegészségesebb ember is gyengélkedik néha, a legjobb földben is megterem a gaz, a legnemesebb szívből is megfogamzik a rossz hajlam. Ki kell tépni a bűn csiráját, mielőtt bűnné fejlődhetnék. Ezt fogjuk mi most vállvetve megkísérteni.

— Minő módon? — kiáltá a gyermek.

— A legegyszerűbb módon. Most négy óra, a vadászatnak vége, menjünk együtt a vadászok elébe. Saját szemekkel lásd és légy tanuja bátyád boldogságának és győzelmének . . . Vedd ki részedet belőle . . . ez meggyógyít . . .

— Pompás! menjünk! — kiálta a gyermek.

Elindultunk. Egy negyed óra múlva szembe jött velünk a hintó, mely a vadászokat hozta haza. Gaston eléjük szaladt.

— Mit löttél, Péter?

— Három fajtót, két nyulat.

— Mutasd! — Ezzel kezébe vette, végig nézte, méregette a győzelem jelvényeit és nevetett, örült, boldog volt, mint fivére! . . .

— Nos? — kértem haza felé menet.

— Oh! Onnek igaza volt! . . . Nem érzek többé semmi fájdalmat! . . . Meggyógyultam! . . .

— Meggyógyultál? — mondám lassan. Meg, a mai napra. Rajtad függ, hogy gyógyulásood és a mai nap hasznos tanúsága állandó legyen rád nézve. Sok alkalom fog még az életben irigységet költeni benned. Tapasztalod majd, hogy az óhajtott élvezetet, a remélt boldogságot nem éred el, míg mások könnyen birtokába jutnak; ha ilyenkor feltámad benned a kigyó és megharapni készül: hágy fejére és zúzd össze! Megtanultad a módját, alkalmazd! Legelső jelentkezésekor dobd ki magadból, menekülj meg tőle, mint a hogy menekszik az ember a szobából, melyben tűz ütött ki és keress menedéket a boldog lelkek között! Akkor leszel valóban nagy a lélekben, ha kitépve magadból legutolsó szalát is az irigységnek, mások boldogságában fájdalmadat enyhítet, boldogságodat találod!

Oly nyomatékkal mondtam e szavaimat, hogy mint vésett betűk nyomodtak be a megilletődött gyermek lelkébe. De ezzel még nem elégedtem meg; volt mondanivalóm az idősebb testvérnek is, odafordultam tehát hozzá.

— Péter, gondoltál-e a mai nap multságai között arra, a kit itthon kellett hagynod?

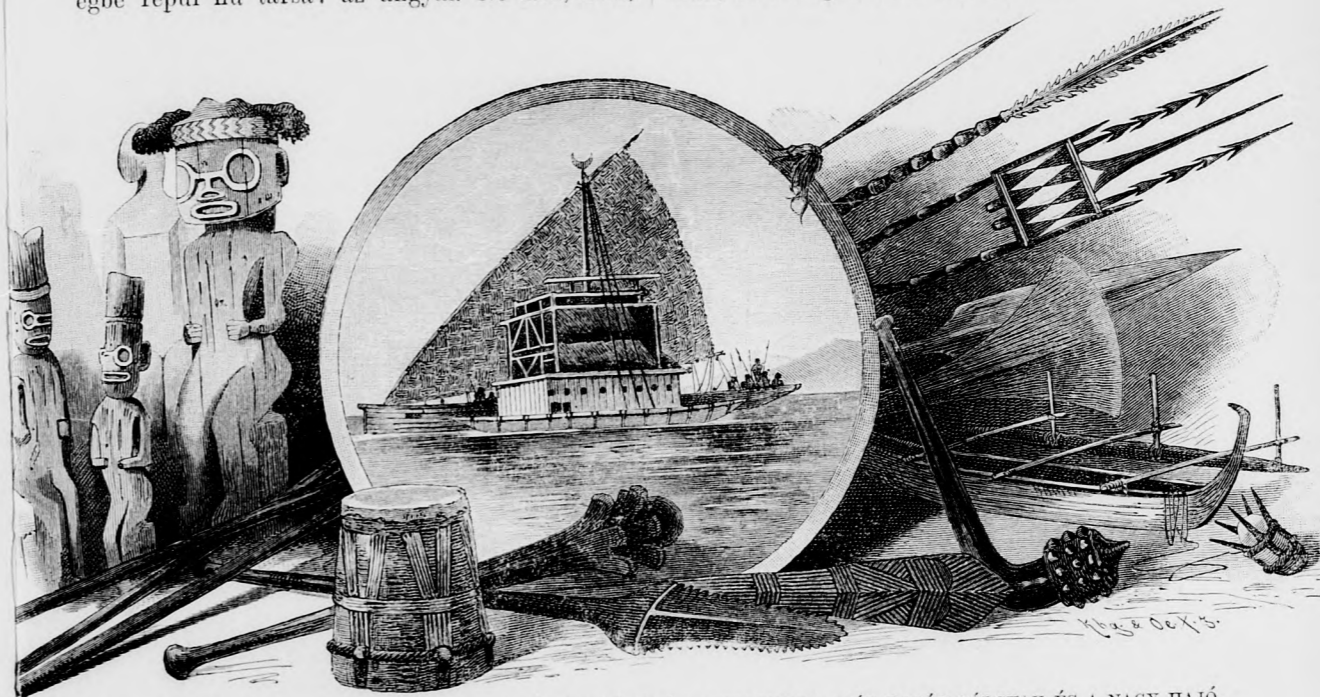
— Gastonra?

— Ugy van, Gastonra. Láttad, hogy milyen keservesen sirt! Hogyne! Mikor ez volt az első

évezet, melyet veled nem osztott meg! Ez volt az első lépés elválástokhoz!

— Elválásunkhoz?

— Úgy van, ti már elváltatok egymástól. A mint idősbödöl, minden nap fölébe emel; értelmiséged, jellemed, izléseid naponként eltávolít tőle. Testvérek maradtok ugyan, de nem lesztek mindenben társak, mint eddig. A szegény kicsike, ki eddig benned élt, most már magára van hagyva. Fájdalommal vegyes meglepetéssel látja, hogy miként repülsz el mellőle, mint — emlékezel Rembrandt festményére a muzeumban — az ifjú Tóbiás mellől, szárnyait kibontva. Égbe repül hű társa: az angyal. No lásd, fiam,

UJ-GUENAI BENNSZÜLÖTTÉK ÁLTAL KÉSZÍTETT LÁNSÁK, BUZOGNYOK, MÁS EGYÉB TÁRGYAK ÉS A NAGY HAJÓ.

te arra használd szárnyaidat, hogy visszarepülj velök Gastonhoz. Szeresd őt, mint az idősebb fivérnek szeretni illik vagyis szeresd őt testvérileg és atyailag. A mennyire csak teheted, juttass részt neki minden élvezetedből. Tudod, hogy őszintén és mélyen szeret . . . vigyázz e drága kincsre! Egy néhány év és eltűnik a különbség köztetek . . . egyforma nagyok lesztek és csak örömdre fog szolgálni, ha a számodra megőrzött régi hű barátot ismét feltalálod!

Este a két testvér nem győzött betelni egymással. Kölesönös átható szeretetük sohasem nyilvánult élénkebben. Ezt a napot nem töltöttem haszontalanul.

Ford. Feleki József.

ÉRETTE VAGYOK.

Víg magánjelenet.

(Szín: közönségesen butorozott szoba. Asztal, körülötte székek. Az asztalon könyvek. A sarokban sétatob. Az előadó feketében, kalappal a fején bejön. Hosszú ideig fel és alá járkal. Végül büszkén kidüllesztett mellel, míg kalapját ömaga előtt leemeli, mondja:)

Érett vagyok, érett!

(magyarázva) Azaz: én megértem.

De hogy hogyan értem, azt sehogysem értem.

(rajtakapja magát, torkát köszörülve:)

Hm, hm. Nem szép, nem szép becsmérlni szóval

A nagy embereket. Én nagy vagyok, szóval!

Huh, be melegem van! (Homlokát töröli.)

Csupán az vigasztal,

Az látja el lelkem mennyei malasztal,
Hogy nagy forróság kell, míg a gyümölcs érik,
És az csak úgy érik, ha melegek érik. —
Sok meleg nap druckját, (biz megvallom ezt én,)
Hordtam, míg maturált gyümölcs lettem. Ez tény.

Éretlen voltam még néhány perczeled előbb,
És most azt csattogja minden fecske, veréb,
— A fáknak meghajlik kevély koronájuk:
Mind hódolnak, persze nem is nézek rájuk! —
Azt dudolja mind, mind, a szél azt susogja,
Azt zúgja a réten minden szénás-boglya,
Sőt a napsugár is, tudom azt regéli,
Hanem a nap is, míg hosszú útját méri,

S az egész mindenség zendülő hozsána:
«Érett lett ő, ő, ő! . . . Pista megért máma!»

És te szobám hallod? Könyveim halljátok?
El sem hiszitek? mit? Érett a gazdátok! . . .
Mi ez? Nines hatás? Mind hidegen maradnak?
És te szék, te tudd meg, jegyezd meg magadnak:
Eddig éretlen volt, ki ráddölt, széktámasz,
Most már . . . — zengj dicsőhymust! — érett
[férfi ám az.]

És te asztal, asztal, te négylábu asztal,
Ha majd az ítélet egykor elmarasztal:
Széttörött tagokkal a tűzbe kell menned,
Lángpalástnak ölen Romulussá lenned,
— Bár a lét virágát alig is szakasztád:
Vigasztaljon az, hogy *érett volt* a gazdád!

(Az asztalon levő könyvekhez:)

És te tankönyv-halmaz, szívem ideálja . . .
— Ez a név ráillik. Helyét ez megállja:
Ideál az, melyért tüzzel lobog vágyunk,
Mit mi úgy csodálunk, *messziről* imádunk!
Ideál az, melynek messzesége rémit.
És csak üzzük, üzzük, miként az éj rémit. —
Én is, tankönyv-halmaz, oh szent ideáлом,
A te üdvös voltod' *messziről* csodáлом!
És mint mindig, most is, most is üzlek, üzlek . . .
— Megvan a matura! Jól megyen az üzlet:

(hirtelen felnyalábolja a könyveket)

Nos hát, addig üzlek, míg kályhába üzlek!

(Az összes könyveket a kályhába dobálja.)

Vigasztalásod lesz, érzem, tudom, látom,
Hogy *érett* kéz üzött, oh szent ideáлом!

(Meghatottságában szívére nyomja kezét.)

Mi van itten, mi, mi? . . . Hahahaha . . . Lám —
[lám!]

Nini, újabb dolgok vannak még a számlán.
Érett vagyok, érett, szó sem férhet hozzá,
S elfeledtem, pedig csak ők tettek azzá:

(Belső zsebéből négy-öt kisebb könyvet húz elő.)

Néhány *puska* . . . *schvindli* . . . Csaknem elfeledtem.
Nekik köszönhetem, hogy ily érett lettem.

(Minden zsebéből, kebléről puskákat, könyvecskéket, papír-darabokat
húz elő, az asztalra rakja őket, azok egész halmazt alkotnak. Közben
mondogatja:)

Cicero magyarul . . . Tacitus e zsebben . . .
Német irodalom, mely most előlebben . . .
Fizika . . . algebra. Oh ti jó tantárgyak!
Ne hagyjátok, hogy most jöttötökre várjak . . .
Oh történet . . . német. Szívemnek virági!
Görög . . . latin . . . mértan. Szememnek világi!
Mind-mind homlokokra a nevét írja ki!
Üdvözölve vagytok éltem rózsáig!

Hálámat leróni: csupán erre vágyom.

(Hirtelen felkapja az összes könyvecskéket és mind a kályhába
dobja)

Borzasztó! . . . Elégett *minden tudományom!*

(Kis szünet.)

Én kikiabálok, — tudja meg mindenki,

Hideg, érzéketlen ne maradjon senki!

A földről magasabb régióba szállok . . .

(Feláll a székre)

Úgy . . . most már fönt vagyok! — Innen kiabálok:

(kiált.)

Érett vagyok, érett! . . . Minden, hogy megretten!

(leszáll.)

Szépen zúg a hangom . . . oly, . . . oly, . . . oly —
éretten.

Foldes Imre.

A csendes oceán szigeteiről.

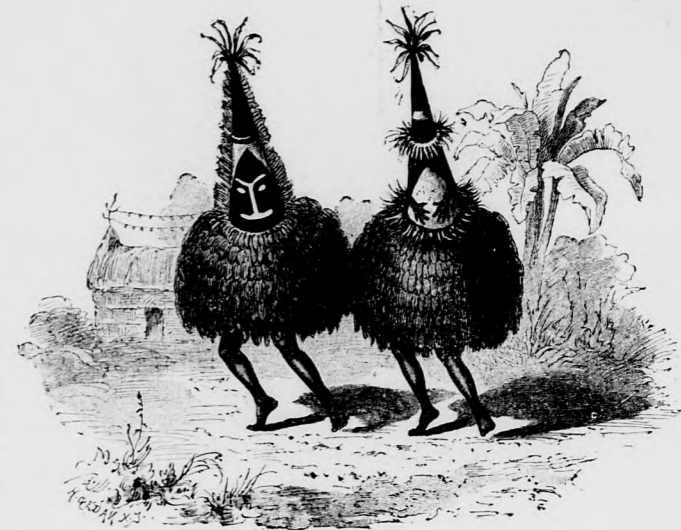
Három képpel.

A földgömb öt úgynevezett világrésze közt
Ausztráliát fedezték fel legutoljára. Másfél év-
százzal ezelőtt még jóformán csak egy pár homá-
lyos adat jutott el hozzánk a nagy kiterjedésű világ-
részeiről s még Cook világhírű utazásai után is sok
idő telt el, míg alaposabb tudomás terjedt el
róluk. A nagy ausztráliai kontinensnek és
Uj-Zeelandnak e század második felében törté-
nt gyors benépesítése óta tarthatjuk csak jó-
formán e szigetesoportot a művelt világ alkotó
részeinek.

Azóta fogalmaink is nagyon megváltoztak e
vidékről. Hajdanában, különösen a mult század
vége felé, az érzélgős emberek itt keresték az
ártatlan lelkű természeti embereket s «Otahaiti»
a költők eszményképe lett; ma tudjuk, hogy
sehol a földön nem volt annyira kifejlődve az
emberevés szörnyű bűne, mint éppen e szigetek
honnán azt még ma sem lehetett végkép kiirtani.
Hajdan s még nem régen is az egészet egy világ-
résznek tartották; ma csak a szárazföldet nevezik
Ausztráliának s a tömérdek szigetet egymással
lényegesen különböző három nagy csoportra
osztják. Az angolokon kívül, kik a legnagyobb
urak e vidéken, a hollandok és francziák is foly-
vást terjeszkednek; és még a németek is foglaltak
el jelentékeny területet, Uj-Guinea északi részét
s a közel fekvő szigeteket. Sok szigetesoporton,
különösen a Sandwich-szigeteken s a franczia
védnökség alatt álló Tahiti szigetesoporton, a
benszülött nép meglepő gyorsasággal sajátította
el a műveltséget.

Minél inkább megközelíthetők lettek e
szigetesoportok — különösen a mel-
bournei és sidneyi világkiállítások után —
annál inkább átalakult a nép jellege.
Még a Fidsi vagy Viti szigeten is, mely
két évtizeddel előbb a kannibálizmus
közmondásos fészke volt, ma már békés
nép lakik. A gyors átalakulás azonban
rohamosan pusztítja őket. Tasman szige-
tén már egyetlen benszülött sem él;
Uj-Zeelandban a vitéz maorik kihaló fél-
ben s a Sandwich szigetesoporton az
uralkodó benszülöttek ma már kisebb-
ségben vannak. Épen a kihalás és gyors
átalakulás költötte fel Európa művelt
népeiben a vágyat, hogy lehetőleg min-
dent összegyűjtsenek, a mi e szigetlakókra
vonatkozik s ma már — különösen az
angoloknál — nem csak tudós társaságok alakul-
tak e czélra, de külön muzeumok is, melyekben
az ausztrál-négereknek nevezett csendes-oceáni
lakókra vonatkozó minden tárgy megőriztetik
eredetiben vagy másolatban.

Ily gyűjtemények és tudós munkák után muta-

DUK-DUK-TÁNCZOSOK UJ-BRITANNIÁBAN.

tunk be most egy pár képet olvasóinknak e vidék-
ről és pedig annak különböző részeiről.

Legelőször is keressük fel a volt emberevők
szigetesoportját, a *Viti* szigeteket, melyek ma mint
gazdag angol czukorültetvényesek művelt vidéke
ismeretesek. A «régi jó idők»-re emlékeztető ké-
pünk a legai burat mutatja, mely Viti Leon
szigetén a Wairiki folyó mellett ma is lát-
ható. A «szellem lakása»-nak hívják e temp-
lomot s az ott lakozó szellem volt az a ke-
gyetlen istenség, mely folytonosan ember-
áldozatokat követelt. Állítólag vallásos czél-
ból ölték le az embereket s minden egyes
áldozat emlékére kigömbölyített kőveket
állítottak fel a templomban, de a mellett a
gourmandok finom izlésével tudták megál-
lapítani, hogyan kell az eleven áldozatot
lassankint megpörkölni, s mely falatok a
legízletesebbek e félig sült emberi húsból.

Nem ily kegyetlen, de azért a szó szoros
értelmében barbár szokásra emlékeztet a
duk-duk-tánczosok intézménye Uj-Britan-
niában, Uj-Guinea közelében. A vadembe-
rek kaszt-szerű testületét mutatja e sajátság-
os öltözetű két alak, melynek tagjai egyut-
tal mint bírók s végrehajtók is szerepelnek
és pedig az apró zsarnokok szolgálatában.
A duk-tánczost térdéig lomb borítja el, fejére
elrémitő álaréz jut s a fölé bambusz-nádból
különféle magasra nyuló disztimény. A lom-
bok és nádfonadék közül maga jól láthat,
de mások fel nem ismerhetik. Midőn az ily
álarézos megjelenik az utezákon, a nők és
gyermek azonnal megszöknek tőle, mert

A «SZELLEM LAKÁSA» VITI LEON SZIGETÉN.

azokat joga van meggyilkolnia. A duk-duk sorba járja a falvakat s mindenütt egész sereg kagylópénzt vagy más értékes holmit kap. A falu lakói nála vádolják be egymást s a duk-duk-nak, mint bírónak, joga van a vádlott házáat fölgyújtani, avagy esetleg őt magát is keresztül szúrni. A duk-dukok külön testületet képeznek, melybe csak titkos szertartások között s jelentékeny összeg letétele mellett lehet bejutni. Titkukat szigorúan megőrzik s nincs eset reá, hogy avatatlan előtt öltözzenek fel vagy vetkezzenek le s így titkukat elárulják; a főbb ranguak (a nagymesterek) egészen külön fekvő kunyhókban tartózkodnak, távol a nagy közönségtől.

Ügyancsak új-guineaiak készítették azt a nagy hajót, mely képünk közepét foglalja el. Mily nagy szorgalomnak és ügyességnek kell e vad népekben lenni, megítélhetjük abból, hogy e tárgyak elkészítésére — vas hiányában csak esont és kagylóhéj szolgál; a legjobb vésőeszköz egy pár obsidiandó-szilánk, melyet itt, a még mindig működő vulkánok hazájában, bőven találnak. Általában a Csendes-occeán lakói — egy pár nagyon alacsony fokon álló törzset kivéve — igen ügyes munkások s gyűjteményükben, melyet e képünk mutat fel, több érdekes tárgyat láthatunk, minő például a Viti szigetesopotról került buzogány. A legtöbb faragott tárgyon igen csinos rajzok vannak, mely körülmény annál nevezetesebb, mivel a tárgyakat rendszeren kemény fából készítik. Ragasztószerű kókuszmagvakat használnak s így állítják elő a képünkön látható nagy hajókat is, melyeken 2—300 harcász foglalhat helyet. Érdekesekek az Uj-Hebridákról származó lándzsák is, melyek hegye részben emberi kar- vagy lábszárcsontokból áll. Ma, midőn már vasat is kapnak az európaiaktól s alkalmuk van ezek tárgyait látni, az alakok változatosabbakká lesznek, de egyuttal a régi műizlés, melyet szakértők nem esekélyre becsülnek, hanyatlani kezd. Ez is egyik ok arra, hogy az ilyenmü tárgyakat muzeumokba gyűjtsék, mert nagyon valószínű, hogy e szigeteken pár évtized múlva már csak a történelem fog emlékezni a régi barbár korra.

ARANYHAL-TENYÉSZTÉS.

A Tanulók Lapja számára.

Ősi időktől fogva szokásuk volt az embereknek, hogy a házi állatokon kívül még más állatokkal is körülvették magukat. Ezen állatok nem hasznosságuk okából részesültek e kitüntetésben, hanem inkább dísz tárgyakul szolgáltak. Így az egyiptomiak szelídített párduezokat és tigriseket tartottak, melyek folyton

gazdájuk körül tartózkodtak. Manapság megelégszünk egy majommal, éneklő- vagy beszélő-madárral, vagy néhány aranyhállal.

Nekem is van néhány aranyhállal, melyeket ápolás közben megfigyeltem és tanulmányoztam. Ezekről akarok egyet-mást elmondani, különösen azért, mert e kedves halacsok megvételénél megtudtam, hogy azokat külföldről hozzák. Pedig kár, hogy ezért a czikkért is adózunk a külföldnek, holott az aranyhállal tenyésztése nem jár nagy nehézségekkel, s igen könnyű volna hazánkban néhány tenyésztő-telepet felállítani.

Az aranyhal (larassius auratus) a potykafélék (lypirin) családjához tartozik; színe aranyvörös, vagy ezüstös, vagy feketén tarkázott; a kifejlett példányok nagysága 10—15 czm. Hazája Japán és China, a hol «King-io» név alatt a díszkertek mesterséges tavaiiban tenyésztik. A XVII. században Portugáliába került és innen terjedt el egész Európába. Jelenleg mindenütt feltalálható, a hol művelt emberek laknak. Néhány természettudós állítása szerint természetű — azaz vad — állapotban egyedül, Portugália vizében fordul elő; ha ez való, akkor a vadon talált példányok valószínűleg fogságból kiszabadultaknak utódai.

A legtöbb aranyhalat Havre környékén tenyésztik, egyáltalában Franciaországnak déli és nyugati részén. A tenyésztésre legalkalmasabbak csekély mélységű és kavicsos talajú tavak. Ezeket gondosan meg kell tisztítani mindenféle, a haltenyésztésre káros állatoktól; ezután medenczájukat tiszta vízzel meg kell tölteni és a tenyésztésre szánt halakat a vízbe helyezni. A halak eledelül kenyérmorzsát, vagy növényi alkatrészeket kapnak. Mikor májusban vagy júniusban a petelerakás ideje elérkezett, a nőstény-halakat egy kisebb iszapos tóba helyezik át, a hol azok a tóba ültetett növények (nád, sás stb.) szárait rakják petéiket; ám azután vissza kell vinni őket az első tóba, nehogy saját petéiket felfalják. A kikelt aranyhalakat szerfölött vigyázva kell etetni; eleinte igen kevés eledelt kapnak, s azután fokozatosan többet-többet. A kis halak októberig már annyira megnöttek, hogy eladhatók.

Otthon az aranyhalakat vízmedenczében tartják, melynek fenekére ajánlatos apró kavicsokat, vagy síma kagylókat tenni. Igyekeznünk kell, hogy a víz hőmérséklete ne legyen több 10° C.-nál. Ha a medence köbtartalma 1/2 liternél kisebb, akkor naponként, ha annál nagyobb, akkor két naponként kell a vizet benne változtatni. Eledelül ostyadarabkákat vagy szétmorzsolt hangyatojást kapnak. Kenyérmorzsát nem tanácsos nekik adni, mert ettől a halak, melyek a medenczében nem mozoghatnak eleget, könnyen elhznak és ennek következtében elpusztulnak. Ügyelnünk kell egészségi állapotukra. Beteg-voltok arról ismerszik meg, hogy a halaeska nem képes egyenesen úszni, hanem feloldalt dül; ilyenkor helyezzük át azonnal egy másik medenczébe, melynek vizét (és pedig frisseet, hideget) óránként meg kell újítanunk. Míg a hal beteg, semmi táplálékot sem szabad neki adni, csak akkor, mikor már annyira felépült, hogy megkívánja az eledelt; ilyenkor a víz felszínén ide-oda úszkál, s szájjával folyton levegőt után kapkod. Mikor a lábbadozó halacsának enni adtak, a vizet rögtön változtatni kell, nehogy azon nyálkaszerű anyag, melyet a feloldódott ostya a vízben alkot, ismét károsan hasson reá. A halakat annyira meg lehet szelídíteni, hogy gazdájuk kezéből kiveszik a táplálékot. Jó bánásmód mellett a fogságban két-három évig is élhetnek. Szabó Frigyes.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

Schliemann Henrik. Schliemann Henrik nagyon szegény családból született. Minden kincse fiatalága, törhetlen akarata, kitarása és becsvágya volt. Kereskedőnek állott, hogy vagyont szerezzve tehessen valamit az emberiségért. Küzdelmét szerencse kísérte és siker; sokszoros milliommossá lett. Közben, pihenő óráiban a görög őskor tudományával foglalkozott, miben neje is segítette. Mikor dúsgazdagon elhagyta az izgalmas kereskedői pályát, óriás vagyonát a tudomány hasznára, az őskor ismeretének előbbre vitelelére akarta használni. Ásatni kezdett azon a helyen, a hol kutatásai után az ősrégi Mykene romjait sejtette. Tudományos törekvéseiben is szerencsés volt. Egy egész város romjait sikerült kiásatnia; az első várost, a melyet ismerünk, a legelső civilizatio nyomait találta meg és tárta fel. Az ő révén tudjuk, hogy a görög szellem minden kincsének elemei kölesönzöttek; a legrégebb művészi alkotásokon főként a babyloni és phoeniciai hatás érzik. Stulusának minden elemét kölesön vette a görög, de a kölesönadókénál nagyobb következetességgel fejlesztette, s teljes stílussá tudta összeolvasztani. A történettudománynak s az életnek legnagyobb igazsága, a fejlődés elve győzedelmeskedett az ő kutatásai révén. Milliokat költött az ásatásokra, de a millióknál drágább kincset vásárolt rajta: igazságot, történelmi bizonyosságot. Kutatásait maga írta meg könyvalakban.

S ez a szellemóriás, az erkölcs e nagyszerű példája azzal mutatkozott be Tóth Bélának egy görög hajón: «En semmi nagyot sem tettem. Nem vagyok semmi más, csupán modern nyugati agyvelő».

Kutatásának kincsei most jutottak el hű reprodukcióban a magyar közönséghez. Meghozta őket a «Nagy Képes Világtörténet» 32. füzeté, mely a szövegben bőven szól a mykenei kulturáról. A tízenkét kötetes nagy munka szerkesztője Marczali Henrik egyet. tanár, a görögökről szóló kötet szerzője dr. Gyomlay Gyula akadémikus. Egy kötet ára díszes félbörkötésben 8 frt; füzeteként is kapható 30 kr-jaival. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadóknál (Révai Testvérek, Irod. Int. Rt. Budapest, Üllői-út 18.) s minden hazai könyvkereskedés útján.

AZ ISKOLA VILÁGÁBÓL.

A miskolczi ev. ref. főgimnázium «Kazinczy-önképzőkör»-e 1899 június 11-ikén tartotta évrő ünnepélyét, melyen a pályadíjak is kiosztattak a következő sorrendben: 1. Bánk-bán, Iréne és a Trónkereső tragédiák összehasonlítása drámai erő, nyelv és színszerűség szempontjából. Jutalma 10 forint. Elnyerte Nagy Ferenc VIII. o. t. 2. Platon Phaedonja 72-ik fejezetének fordítása és ismertetése. Jutalma 5 frt. Elnyerték Simon János VIII. osztályt végzett tanuló, Kovács Gábor és Silbiger Gy. VII. o. tanulók. 3. A számtani kérdéseket négyen fejtették meg helyesen: Silbiger Gyula, Steiner Ferenc, Reichard Ottó, Kovács Gábor VII. o. tanulók. A 3 frt 60 kros díjat a két első megosztva kapta, a két utóbbi megdícsértette. 4. Bethlen Gábor szerepe a 30 éves háborúban: történeti értekezésre kitűzött díjat (4 forint) Halmay Béla VIII. o. t. nyerte el. 5. A színszórás tüneményeinek ismertetése és ezek elhárításának módzatai s hasznai a fénytani eszközöknél. Jutalma 13 frt 50 kr. Nyerték Burger Mór, Gótz Béla, Lancsa István

VIII. osztályt végzett tanulók. 6. Reviczky Gyula költészetének jellemzésére 7 frt volt kitűzve. Kapta Leszli Andor VIII. o. tan. 7. Lenau: «Abschied von Galizien» című költeményének műfordítása. Szerzője Kovács Gábor VII. o. t. 4 frt 50 krral jutalmaztatott. 8. A legszebb növénygyűjtemény szerzői: Mikuleczky Ferenc, Tóth József, Bodolay István V. o. tanulók 4 frt 50 krt kaptak megosztva. 9. Dalra 2 frt 50 kr. volt kitűzve. A beérkezett hét mű között legjobb a Tóth Kálmán és Simon János VIII. o. tanulóké. Az első jutalmat, utóbbi dícsértet nyert. 10. Erzsébet emlékére irandó elégiára kitűzött 5 frt 40 krt Kovács Gábor nyerte el, Nagy Ferenc dícsértetben részesült. 11. Latin fordításért 4 frt 50 krt nyert Nagy Ferenc VIII. o. t. 12. A költői elbeszélésre kitűzött 10 frtot Kovács Gábor VII. o. t. kapta.

Érettségi vizsgálatok. A *nagyszombati* főgimnáziumban az 1898/99. tanérvégi érettségi vizsgálatok szóbeli része június hó 9., 10., 12. és 13. napjain tartott meg nagys. Pirchala Imre kir. főigazgató elnöklété alatt, nagys. Békefi Remig egyet. nyilv. rendk. tanár, mint miniszteri biztos jelenlétében. A szóbeli vizsgálatra becsajátott 44 tanuló. Ezek közül éretnek nyilvánítottak jelesen 4, jól 9, elégségesen 25. Javító vizsgálatra utasítottak 5. Egy évre visszautasítottak 1. — A *selmeczbányai* ev. lyceumban a szóbeli érettségi vizsgálatok június 14., 15., 16. és 17-ikén voltak, melyen kormánybiztosul Szlavik Mihály eperjesi kollégiumi tanár volt jelen. Jelentkeztek 38-an írásbelire, ugyanannyian szóbelire. Jelesen éret 4: Händel Béla, Kuszy Emil, Lugosi István és Nyáry Béla. Jól éret 5. Egyszerűen éret 22. Egy tárgyból visszavettettek 5. Ismétlésre utasítottak 2. — A *miskolczi* ev. ref. főgimnáziumban a jelentkezett 30 tanuló közül 20-an tették le az érettségi vizsgát. Jelesen éret 2, u. m. Nagy Ferenc és Silbiger Bertalan; jól éret 5, egyszerűen éret 13. Javító vizsgára utasítottak 4. Egy év múlva teendő ismétlére érettségire utasítottak 6. — A *temesvári* k. r. gimnáziumban maturára jelentkezett 43. Írásbelit tett 42 és szóbelire becsajátott 41. Ezek közül jelesen éret 7 és pedig: Mester János, Prunkl Lajos, Vodzák Béla, Kreitsek József, Kovácsics Lajos, Mildemberger Miklós és Vasváry Ernő. Jól éret 7, egyszerűen éret 20 és a többi 7 két hónapra visszautasítottak.

Az érettségi vizsgák eredménye.

Eperjesi ev. főgimn.: vizsgát tett 19, jelesen 2, jól 2, egyszerűen 11, bukott két óra 3, egy évre 1.
Esztergomi kath. főgimn.: vizsgát tett 38, jelesen 6, jól 15, egyszerűen 17, nem bukott senki.
Fehértemplomi áll. főgimn.: vizsgát tett 24, jelesen 5, jól 4, egyszerűen 9, két óra bukott 6.
Fümei áll. főgimn.: vizsgát tett 13, jelesen 2, jól 2, egyszerűen 9, nem bukott senki.
Győri kath. főgimn.: vizsgát tett 46, jelesen 14, jól 21, egyszerűen 19, két óra bukott 1.
Kalocsai kath. főgimn.: vizsgát tett 33, jelesen 8, jól 13, egyszerűen 12, nem bukott senki.
Lőcsei áll. főreál: vizsgát tett 19, jelesen 4, jól 10, egyszerűen 5, nem bukott senki.
Nagykanizsai k. r. főg.: vizsgát tett 21, jelesen 3, jól 8, egyszerűen 7, bukott két óra 1, egy évre 2.
Nagyszombati kath. főgimn.: vizsgát tett 44, jelesen 4, jól 9, egyszerűen 25, bukott két óra 5, egy évre 1.
Nagyvárad prem. r. főg.: vizsgát tett 26, jelesen —, jól 9, egyszerűen 10, bukott két óra 6, egy évre 1.
Pozsonyi áll. főreál: vizsgát tett 21, jelesen 5, jól 6, egyszerűen 5, két óra bukott 4.
Rozsnyói kath. főgimn.: vizsgát tett 23, jelesen 4, jól

3, egyszerűen 13, bukott 3.
 S.-A.-Újhelyi r. kath. főgimn.: vizsgát tett 24, jelesen 3, jól 4, egyszerűen 17, nem bukott senki.
 Soproni r. kath. főgimn.: vizsgát tett 24, jelesen 2, jól 8, egyszerűen 14, nem bukott senki.
 Szarvasi ág. ev. főgimn.: vizsgát tett 37, jelesen 5, jól 7, egyszerűen 25, nem bukott senki.
 Szatmári kath. főgimn.: vizsgát tett 28, jelesen 9, jól 11, egyszerűen 8, nem bukott senki.
 Szegedi k. r. főgimn.: vizsgát tett 57, jelesen 7, jól 16, egyszerűen 23, bukott két óra 5, egy évre 6.
 Szombathelyi f. keresk. isk.: vizsgát tett 35, jelesen —, jól 7, egyszerűen 13, bukott két óra 12, egy évre 4.
 Temesvári áll. főreál: vizsgát tett 20, jelesen 5, jól 5, egyszerűen 6, két óra bukott 5.
 Zombori áll. főgimn.: vizsgát tett 15, jelesen 1, jól 3, egyszerűen 6, bukott két óra 4, egy évre 1.

VEGYESEK.

A Balaton áldozata. Rémes szerencsétlenség történt e hó 9-ikén Révfülszabai fürdőhely közelében. Előkelő társaság gyűlt össze dr. Szakáts Manó nagybirtokos házában, köztük Ehen Gyula, a szombathelyi polgármesternek fia, a házigazda unokaöccse. A szombathelyi főgimnázium VI-ik osztályát végezte el kitűnő sikerrel a tehetséges, szép, élénk fiú s így méltán örvendhetett vakációjának. Ebéd után Ehen Gyula barátjával, Rusa Jóska kőszegi kiskatonával csolnakra ült, kiveztek a nyílt tóra és fürödni kezdtek. Kivált Ehen Gyula fejtett ki bámulatos ügyességet; hol itt, hol ott merült alá és egyre ellenkező helyen bukkant föl. Egyszer azután Rusa Jóska hiába várta barátját; percz telt percz után és borzalmas esőndességgel terült el a síma habtkör. Hinárba bonyolódott-e a szerencsétlen diák, vagy hirtelen szívvelhűdés érte: nem tudni, a Balaton nem adta ki zsákmányát. Csak hatodnap múlva találták meg Ehen Gyula holttestét, nem messze a katasztrófa színhelyétől: Kerkápoly Károly volt pénzügyminiszter özvegye pillantotta meg furdózás közben. Szombathelyen temették el, ezer meg ezer ember jelenlétében, gyászolt az egész város, nem maradt szem szárazon, számtalan koszorút tettek a sírba, a fejfára pedig kettőt: egyet a földig sújtott atyától egyetlen fiának és egyet az osztálytársaktól a feledhetetlen barátának.

Tornaverseny. A temesvári k. r. főgimn. az állami gimnázium I. és II. osztályának közreműködésével június hó 26-ikán d. u. 4 órakor nagyszámú közönség jelenlétében tornaversenyt tartott. A fólvonulás után az ifjúság elénekelt a Hymnust, mire az összes tanulók együttesen szabadyakorlatokat mutattak be Müller Károly torna-tanár vezényletével. Ezután következett a futás, melyben első: Mitz Béla, Zimmermann Mátyás I. o. t., Moran Rezső, Retscher Béla II. o. tan., Omozta Lajos III. o. t., Weber Árpád IV. o. t., Mixich Péter V. o. tan., Kubitska István, Montia Agoston VI. o. t. és Gaál Lajos VIII. o. tanulók.

FEJTÖRŐ.

Rovatvezető: Csiszár József.

Földrajzi kérdés:

Mi a neve azon sziklaszigetnek a Földközi tengerben, a hol Garibaldi sírja van?

Történelmi kérdés:

Mi volt a neve azon zsidó hősnek, a ki a syr seregek ellen győzelmesen harcolt; a Bacchides által vezetett syr sereget 160-ban megverte, de a háborúban ő maga is elesett?

Természetrizsi kérdés:

Mi a neve s melyik rendbe tartozik az a hagymás növény, melynek szép színű virágai kinyílás előtt hüvelybe vannak burkolva? Porzóinak száma hat és portartói belső oldalukon nyílnak fel; termése három üregű tok. Ilyen nevet ad Jókai egyik regényében a hős egyik kedvesének. (Rác Sándor.)

Képrejtvény.

Megfejtési határidő 1899. július 26.

A 28. számban közölt fejtörő kérdések megfejtése:

Képrejtvény: Csak a szerénynek nem hoz vágya kint.

Helyesen fejtették meg: Lítsek Zoltán, Ditrői Puskás Jenő, Borosnyaj Oszkár, Kemény Antal, Böhm Gyula, Krafka Boriska, Niegreis János, Fejes István, Jurenák Géza, Danzinger Kálmán, Gergelyi Jenő.

A kitűzött könyvjutalmat, «Serpa pinto utazását Afrikán keresztül» című művét Borosnyaj Oszkár főgim. V. o. tanuló nyerte el Tusnádfürdőn.

SZERKESZTŐI TELEFON.

P. J. Szeged. A mennyiben olyan dologról kérdez, hogy érdemes rá válaszolni, szívesen. — **H. J.** Kis-Czell. A kértett monológok külön nem kaphatók; a T. L. illető számait megkaphatja 10—10 kr-ért, ha a pénzt bélyegeken beküldi. — **CS. K.** Arról a közleményről mindazonáltal most is fentarthatjuk véleményünket. — **J. B. N.** Váradi. Utlevélre szükség nincs, a bizonyítványnak azonban jó hasznát veszi, plane ha az jeles. Egy kis ebédet, vacsorát könnyen szerez vele. — **T. L.** Nagykanizsa. A fejtörők megfejtését elég nyílt levelezőlapon beküldeni. Levélnek többi részét nem értjük, — amaz idegen kiadónál megjelent lapok és a névtár megszerzésére meg nem vállalkozunk. A szerkesztőség nem közvetítő intézet. — **S. R.** Kis-Várda. Azt, hogy Zsolnán kik az előfizetőink, nem mondhatjuk meg, mert a czimszalagok betűrendben vannak együtt s onnét Zsolnát kikeresni igen fáradságos volna. A szerkesztőt a szünet folyamán csak kedden 5—7 óra közt lehet találni. — **M. J. L.** Sz. M. Egyetemi bölcseleti szak végzése után lehet. A kértett intézet V., Alkotmány-utca 12. — **H. S.** Szalonta. A csontkatorony beküldött rajza csinos, kár hogy ezerúval készítette. A torony restaurált képe meg van nekünk is, az ünnepély alkalmával a jövő hónapban közölni is fogjuk. — **F. S.** A pályamunkáknak most folyó bírálat mellett mi is rászorultunk a szüneti pihenésre. A sok rossz, s e mellett igen terjedelmes dolgozat átolvasásától most is zúg a fejünk, azért az ön cikket elteszszük az őszre. Akkor tisztultabb érzéssel olvashatjuk majd. Addig is legyen türellemmel s kísérje figyelemmel a rovatot. — **T. Sz.** Dobsina. A kiadóhivatal úgy a könyvet, mint a kért számokat elküldte.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott középiskolai ifjusági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	SZERKESZTI	FŐMUNKATÁRS:	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Negyed évre ... 1 frt 20 kr.	DE RUPP KORNÉL	GAAL MÓZES.	Budapest,
Fél évre ... 2 frt 40 kr.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.		IV. ker., Egyetem-utca 4. szám.
Egész évre ... 4 frt 80 kr.	Kéziratokat nem adunk vissza.		
Megjelenik minden vasárnap.			

PETŐFI.

Gloria victis! Dicsőség a legyőzötteknek! Ti győztetek, a kik elesetek!

S Tied az örök dicsőség, nemzet ébresztő költője, nép talprariasztó dalnoka harc előtt, bajtársuk a csatatéren, osztályosuk a halálban, közös sirban, föltámadásban, halhatatlanságban!

Nem Petőfi dicsősége öregítéséről, hanem a nemzetéről van szó. Szobor és ünnep már ahhoz nem tehet. Taroljon az idő körülünk mindent pusztává: Petőfi neve oly magasságban fog emelkedni Európa nagy nemzetei előtt, mint Pompeius oszlopa az afrikai sivatagon.

Igen, ez ünnep magasztossága onnan, hogy nem egy költő dicsőségét növeljük, a nagy szellem nagy tettei emlékét emelve örök érzezből: hanem egy egész nemzet, az ezredéves magyar haza büszkesége ragyog föl a mai ünnepen, tudatában annak, hogy a művelt nyugat több ezeréves története lapjain a legtündöklőbb alakok közt a legelső sorban ott ragyog a mi Petőfi Sándorunk, a ki itt halt meg, s itt áll halhatatlansága jelképében.

Nem, nem a fiu Petőfi dicsőségének: az anyanemzetnek örömnappja ez. És lelkesült örömmünket a legmagasztosabb ünneppé varázsolja a hely, hol a nagy ember szentelt emlékének áldozunk.

Idefönn «áll egy szobor, magas hegy tetején» ... s odalenn, a közel sikon, halt hősi halált ő, a harc mezején ...

Nagy szellemének remeklései már birták az ország bámuló tisztületét. Márczius 15-ikén a lángész és bátorság dönthetetlen erejével hatalmas alapját vetette meg függetlenségünk kivívásának, s ő a népszerűség legmagasb polezára

emelkedék; boldog és istenült lehetett a Peyeridák szent berkében, a költészet és szerelem rózságyán; de ő, a fiatal házaspár, elhagyta szeretett hitvesét és eljött Erdély bérczei közé harcolni a szabadságért, meghalni a hazáért.

Az igaz, szép, nemes kultuszának szentelte életét, és a harc riadóját maga harsantván meg: letevő örökhírszerző tollát, habozás nélkül kibontakozott a családi élet boldog öléből, hogy kezében karddal a csaták ágyudőreje közt is vérbetűivel bizonyítsa szavainak szent igazságát, adjon példát azoknak, a kiket lantjának hangjával föllelkesített.

Mert nála a költemény nem volt hazugság, — egy volt az életével, jellemével és tetteivel, és mindez igaz volt. Azért a legnagyobb költő, mert izről-izre az. A szabadságharc költőjével egy volt benne a honvéd. S a költő szobrától csak arasznyira a csatater, hol a vele elhullt dicső bajnokok emléke áll. A szabadságért meghalni nem áldozat: de ő csak e halál gondolatában élt. És ama szent föld, hol vágya teljesült, a mit «gondolatában» kifejez, a mit jutalmul kért, hogy megáldhassa átkos életét: «Ott essem el én! ...»

És elesett, semmivé lett, egészen elenyészett, eltűnt a hazáért és szabadságért vívott végső csatán, hogy örökké éljen mindenütt s egyetlen paránya se veszzen el soha.

Itt, hol egy dicső élet hős halálban nyert megigazolást, a nagy Petőfi ártatlan lelke a menynekbe szállt: az ő élete s halála fölötti ábrándozó elmélkedés az ima magasztosságára emelkedik.

Nincs költő, kinél a bírálat oly egy lehetne a magasztalással, mint Petőfinél. E költőt csak a legszebb dicséneken lehetne jellemezni. S jelleme